

ДУБАДҶУ

МК - НИ 041

КАРАКТЕРИСТИКИ НА РИБНИОТ ФОНД

Период на проценка на индикаторот

- Септември 2007 – април 2008 година

Образложение

- Оправданост за изборот на индикаторот

Во Република Македонија има разновидна рибна фауна на релативно мал простор. Карактеризацијата на рибниот фонд ќе има големо практично значење, во смисла на распространетоста на различни видови риби, стопанисувањето со рибниот фонд и нивното спортско-риболовно, научно и друго значење. На тој начин се создава можност за одржливо искористување на рибниот фонд, негова квалитетна и навремена заштита и спроведување на соодветни интервенции за зголемување на густината на рибните популации во риболовните води.

Дефиниција

Индикаторот покажува колку видови слатководни риби живеат во реките и езерата во Република Македонија и кои видови се застапени во рибниците и се предмет на аквакултурно производство.

Индикаторот во моментот ја прикажува состојбата со:

- уловот на два економски важни видови риба во риболовните води;
- вкупниот улов на останатите видови риби во риболовните води;
- вкупното аквакултурно производство на риба во рибниците

Единици

Број на видови риби, килограми(тони) уловена риба.

Релевантност за креирање на политиката

Листа на релевантни политички документи

Студија за состојбата со биолошката разновидност во Република Македонија и Националната стратегија за биолошка разновидност со Акционен план дефинира интегриран пристап кон заштитата и одржливото користење на компонентите на биолошката разновидност вклучувајќи го и рибарството.

Законска основа

Законот за рибарство и аквакултура („Сл. весник на РМ“ бр. 62/2008) го пропишува управувањето, планирањето, стопанисувањето и аквакултурата на рибите во риболовните води, рибниците, полурибниците, кафезите и во други одгледувалишта на риби.

Цели

Основна цел на овој индикатор е дефинирањето на бројот и застапеноста на видовите риби во слатководните басени и рибниците. Со тоа ќе се овозможи одржливо стопанисување и експлоатација на рибите преку риболов, а, исто така, и спроведување на одредени интервенции, особено во репродукцијата и заштитата на рибните популации.

Клучно прашање за политиката

Колку е одржлив уловот на риба во РМ?

Клучна порака

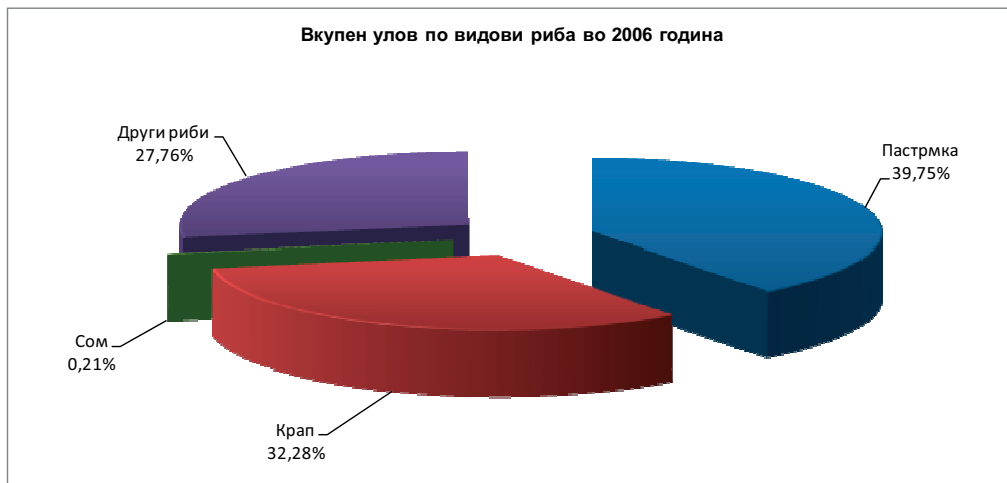
Рибарењето и искористувањето на рибниот фонд во рибниците и вештачките акумулации во Република Македонија е под постојан надзор, со постојана грижа за рибниот фонд и со константно порибување со економски важни видови риба. На тој начин се овозможува одржлив развој и искористување на рибите како важен економски ресурс, а, исто така, и за спортски риболов. Искористувањето на рибниот фонд од природните езера веќе подолг временски период наидува на константни проблеми и тоа од аспект на прекумерен и неконтролиран улов на риба од тие водни екосистеми. Со овие активности посебно се загорезени ендемични видови риби, како, на пример, охридската пастрмка (*Salmo letnica* Kar.), но и други ендемити кои се застапени со мали популации во поедини водни екосистеми. Научните институции во Република Македонија во рамките на своите годишни програми и својата основна дејност за заштита и следење на состојбата со слатководните екосистеми, во согласност со своите можности, вршат постојан мониторинг на состојбата со рибниот фонд.

Гафикон 1 Вкупен улов на конзумна риба по вид на водите

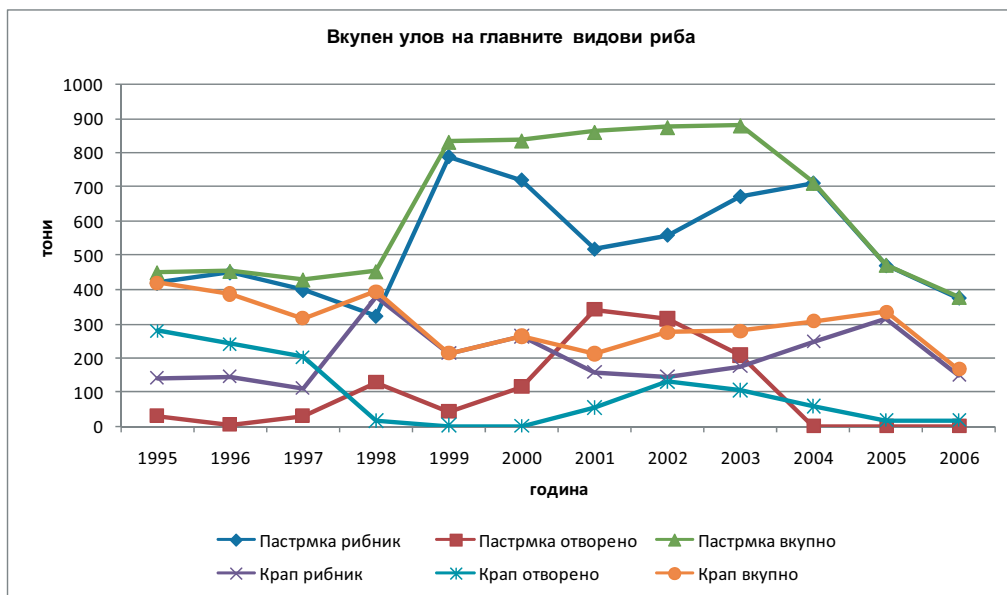

Графикон 2 Вкупен улов по видови риба во 2006 година

Графикон 3 Вкупен улов на главните видови на риба

Оценка

Во домашната литература постојат бројни дела кои на некој начин (систематски, биолошки, стопански, спортско-риболовен аспект) се занимаваат со одделни претставници на ихтиофауната во Република Македонија. Неколку автори, како Станко Караман во делото „Pisces Macedoniae“ од 1924 година, Мирче Наумоски во „Рибите во Македонија, Систематска припадност, биологија и значење“ од 1995 година и Симо Георгиев во „Клуч за одредување на рибите (Osteichthyes) и змиорките

(Cephalaspidomorpha) во Република Македонија” од 1998 година се занимаваат со ихтиофауната во нашата земја.

Во Државниот завод за статистика на Република Македонија годишно се прибираат податоци за уловот на риба од риболовните подрачја, како и производството на риба од рибниците, кои понатаму статистички се обработуваат како вкупен улов на риба по видови, од низински и високи води, биланс на рибата и по видови на рибници.

Во табелата 1 за вкупен улов (производство на конзумна риба и улов од спортските рибари) се гледа дека во Република Македонија просечно се уловува 1 285 тони различни видови риба, а во последниве години уловот се намалува затоа што одделни риболовни претпријатија, деловни субјекти и концесионери ја имаат изгубено дозволата за риболовни дејства во одделните водни басени, а и голем број на риболовни спортски друштва се деактивирани. Од вкупниот улов на конзумните видови риба, од висинските води се лови 2/3 од вкупниот улов, но тука мора да се спомне дека во овие води влегува и производството на конзумна риба во рибниците.

Во графикон 1 се гледа дека од вкупниот улов и во двата вида води, крапот е водечки вид во низинските води, а пастрмката во висинските води.

Методологија

- Методологија за пресметка на индикаторот

Извор на податоци и методологија за пресметка на индикаторот

Како извор на податоци за карактеристиките на рибниот фонд во Република Македонија ќе бидат користени податоците од Државниот завод за статистика и нивните методи за обработка на податоци.

Несигурност

Несигурноста произлегува од претпоставените нецелосни податоци за улов на риба во реките и езерата. Исто така, несигурноста се зголемува поради многу малиот број литературни податоци за генетската структура на рибните популации во природните водени екосистеми.

Спецификација за податоците

Име на индикаторот	Извор	Обврска за известување
Карактеристики на рибниот фонд	– Државен завод за статистика	– FAO – Fisheries and Aquaculture Department

Опфат на податоци (по години):

Табела 1: Вупен улов на риба во Република Македонија во тони

година	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Просек
Вкупен улов	1505	898	1099	1388	1804	1834	1135	1238	1486	1271	868	646	1285
на отворено	945	428	588	686	930	852	458	533	326	312	61	89	445
во рибници	560	470	511	702	874	982	677	705	1160	959	787	557	838
кечига			2	6									
смуг				29	7	7	4	5	5	0	0	0	4
сом	3		3	3	3	3	3	2	2	15	2	4	4
крап	420	251	316	94	215	263	163	178	280	307	187	167	220
штука				2	3		3	3	1	4	0	2	2
лињак	4		3	2	1	1			1	58	57	7	21
мешовита риба 1	3		3	3	4	19	12	15	15	53	26	10	19
мешовита риба 2	19		8	35	18	28	17	20	23	25	10	10	19
бела риба			4	18	22	20	12	15	16	27	26	12	19
уклева	200	179	120	236	130	110	68	74	89	23	4	12	64
егула	70		60	72	60	50	50	40	40		0	3	35
кубла												0	0
ципал												2	2
друга риба - откупена				15	32	38			31			9	28
Риби од низински води	719	430	519	515	495	539	332	352	503	512	312	238	436
пастрмка	450	268	429	433	832	836	23	28	880	712	442	378	516
младица	161	96	151	214	244	173	517	564	25			3	254
липљан							107	117				9	78
други риби	175	104		226	233	286	156	177	78	47	114	18	139
Риби од висински води	786	468	580	873	1309	1295	803	886	983	759	556	408	987

Табела 2: Вупен улов на риба во Република Македонија во тони

година	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Просек
Риби од низински води	719	430	519	515	495	539	332	352	503	512	312	238	436
Риби од висински води	786	468	580	873	1309	1295	803	886	983	759	556	408	987

Општи мета-податоци

Ознака	Име на индикаторот	Усогласеност со CSI EEA или други индикатори		Класификација по ДПСИР	Тип	Поврзаност со област	Фреквенција на публикување
MK NI 041	Карактеристики и на рибниот фонд	FISH 3	Fish stock characteristics	C		Вода Биолошка разновидност Туризам	годишно

Географски опфат: Република Македонија

Честота на прибирање на податоците: Во базата на Државниот завод за статистика на Република Македонија постои поголема временска серија за вкупниот улов на слатководните видови риби што egzистираат во нашите природни и вештачки водни басени, и таа временска серија е поделена во два дела, податоци пред 1987 година и податоци за вкупниот улов по 1987 година. Податоците се собираат од два извора: деловни субјекти што се регистрирани според Националната класификација на дејност како производители на конзумна риба – рибници и разните форми на риболовни здруженија – спортските риболовци. Комерцијално производство на конзумна риба во Република Македонија, главно, имаме два типа на рибници: рибници за производство на пастрмка, во кои преовладуваат калифорниската пастрмка и рибници за производство на крап, а поретко во овие рибници се сретнуваа видовите: сом, шаран и слично.

Идни активности

■ Краткорочни активности

- Дефинирање на автохтоните видови риби во реките и езерата;
- Преземање мерки на заштита од интродуцирани видови кои досега не биле карактеристични за соодветните водни екосистеми;
- Популациско-генетски истражувања на рибните популации, посебно на ендемичните и загрозените видови.

в. Состојба

- Активностите се во тек.

Краен рок: Активноста е континуирана

■ Долгорочни активности

- Спроведување на обемна популациско-генетска студија на повеќе видови риби, посебно на ендемичните и загрозените видови.

